

SØNNAVIND-VANDRING

i fabrikkmiljøet fra Frid Ingulstads bøker

Kart fra Oslokartboka/Cappelen Damms bykart Oslo sentrum

© Cappelen Damm AS

I ELISES FOTSPOR – *Sønnavind*-miljøet på Sagene

- 1 Hønse-Lovisas hus = verksmesterboligen. Hjemmet til verksmesteren på stampemøllen, som lagde vadmél. **Elises hjem i Sønnavind fram til 1925. Anna og Torkil bor her etter Elise, og datterdatteren Rosalind flytter inn under 2. verdenskrig.**
- 2 Beyerbrua – nevnt alt i 1671 da skredder Anders Beyer bodde her. Kjørebru fra 1837, nå atter gangbru. Fabrikkjentenes bru. Skulptur 1986 av Ellen Jacobsen. **Matilde kaster seg i fossen her.**
- 3 Sagene skole, en av Oslos eldste, fra 1861. **Peder og Kristian går på skolen i 1905.**
- 4 Hjula, bomullsveveri og ullvarefabrikk, anlagt av Halvor Schou i 1855, landets største fabrikk: 800 ansatte i 1890 og 400 vevstoler. Rotter tok farge etter utslipp i elva, noen ganger røde, noen gule.
- 5 Nedre Vøiens Bomuldsspindleri, «Graah» (etter eieren Knud Graah), fra 1846, 150 arbeidere. **Her arbeider Elise og flere i hennes familie.**
- 6 «Brenna», Sagveien 8, var Graahs arbeiderbolig, Bygd 1848, leilighet kan besøkes (Arbeidermuseet).
- 7 Maridalsveien er en 11 km lang opprinnelig landevei fra sentrum til Maridalen. 150–200 år gamle små, lave trehus. Vanligvis leide fabrikkarbeiderne kvisten, ofte bodde 18–20 mennesker i hvert hus.
- 8 Maridalsveien 76: Oslos eldste og minste hus, ca 30 kvm. **Elises hjem de siste årene.** Tidligere eier: en glassmester og hans kone Elise. Dette visste ikke Frid Ingulstad da hun diktet opp Elise. Hun diktet også opp et vedskjul på tomten mot Biermannsgården. Det viste seg også å stemme!
- 9 Biermannsgården (nr 78, gult hus), etter J.F. Biermann, huseier og legatstifter. Gutter på Sagene skole hadde skomaker- og snekkerlære her. Arbeidsstue for barn. **Her henter Elise melk i spann.**
- 10 Melkebutikken «Magda på hjørnet», hjørnet Sagveien/Maridalsveien, **hvor Elise handler daglig.** Dette var området sentrum for nyheter og sladder, f eks i Sønnavind 7. **Her bor Robert.**
- 11 Sagveien 23, arbeiderbolig for Hjulas arbeidere. Etrromsleiligheter, utedo og staller i gården.
- 12 Første hus nord for Marcus Thranes gate: Maridalsveien 104 (hvitt hus), var tidligere dukkemakeri – **og Emanuels hokerbutikk.** Her bodde fire familier med til sammen 18 personer.
- 13 Vøienvolden gård på bakketoppen. **Her bor Elise og familien i drengestua bl a da tateren – bestefaren hennes – dukker opp.** Vøienvolden er fredet. Museum åpent i sommerhalvåret.
- 14 Rødt hus i Maridalsveien 127: Jacobsenkas hus. Enkemadam Jacobsen drev kolonialforretning med rett til å selge brennevin. Utenfor var et smug som ble kalt «Hallpælskroken», der mannfolkene sto og drakk, siden det var forbudt å drikke brennevin inne i butikken. En hallpæl var det minste mål brennevin man kunne få kjøpt. **Hilda bor i 2. etg i en periode. I huset rett ved siden av bor Ryddegjengen.**
- 15 På andre siden av elva: Myrens Verksted, etablert 1848, opprinnelig smie, tusen arbeidere i 1909.
- 16 Myraløkka – friområde. Ungdommen lagde to fotballbaner tidlig på 1900-tallet. **Hit drar Elise og familien på landtur.** Skålformen kommer av at Bentse teglverk fra ca 1820 tok leire her.
- 17 Vøyenbrua. Her lå byens første vanninntak. Vannet førtes i uthulte trestammer til vannpostene i Christiania, byen som ble bygd ved Akershus etter brannen i Oslo i 1624. **Elises datter Elvira bor i 4. etg i et hus like ved.**

NorskeSerier alltid ekte leseglede

Romanserien *Sønnavind* er blant Norges mest elskede bøker. Siden starten i 2005 har det kommet over 80 titler i serien (2016). Den har gjort Frid Ingulstad til landets mestselgende forfatter. Hvis du følger serien og vil abonnere og få den hjem i postkassen, eller mangler bøker – kontakt kundeservice 815 59 202 (man–tor 9–19, fre 9–15). Ønsker du gratis *Sønnavind 1* tilsendt, ring kundeservice! Besøk www.norskeserier.no, www.ingulstad.no